

Ministerie van Economische Zaken

Gevolgen UDD-regeling voor veehouder en dierenarts

Zorgvuldig gebruik
van antibiotica
in de veehouderij

Vanaf 1 maart 2014 gelden nieuwe regels voor het gebruik van antibiotica bij melkvee, varkens, vleeskalveren en vleeskuikens. Dan hebben alle antibiotica de UDD-status ('Uitsluitend Door Dierenarts') en gelden er strengere voorwaarden voor het gebruik.

Antibiotica worden toegepast om zieke mensen en dieren te genezen van een bacteriële infectie. Een belangrijk risico is dat bacteriën ongevoelig kunnen worden voor antibiotica. Om dat te voorkomen is zorgvuldigheid bij het gebruik van antibiotica van groot belang, zodat infecties bij mensen en dieren ook in de toekomst te behandelen zijn. Daarom zijn vanaf 1 maart 2014 nieuwe regels van kracht.

Nieuwe regels

Vanaf 1 maart 2014 mag de dierenarts alleen antibiotica voorschrijven als hij op het bedrijf een klinische inspectie heeft gedaan en daarbij een diagnose heeft gesteld. Hij moet vervolgens ook zelf de hele kuur toedienen. Er mogen dus ook geen antibiotica op het bedrijf aanwezig zijn. Op dit zogenoemde 'strengere regime' kan een uitzondering worden gemaakt. Onder strenge voorwaarden mag de veehouder zelf antibiotica toedienen. In sommige gevallen mogen ook antibiotica op het bedrijf aanwezig zijn om zelf een kuur te starten voor individuele dieren. In de UDD-regeling, die onderdeel is van de bestaande diergeneesmiddelenregelgeving, staat precies welke voorwaarden er gelden.

Voor wie gelden de nieuwe voorwaarden?

Veehouders met meer dan vijf vleesvarkens, vijf melkkoeien, vijf vleeskalveren of meer dan 250 vleeskuikens moeten samen met hun dierenarts aan de nieuwe voorwaarden voldoen. Houders met kleinere aantallen dieren of op bedrijven met andere diersoorten zoals vleesvee, legkippen of schapen, mogen de door de dierenarts voorgeschreven antibiotica toedienen en voorhanden hebben op basis van het behandeladvies van de dierenarts, zonder verdere voorwaarden.

BASISVOORWAARDEN

Wanneer de veehouder en de dierenarts aan de volgende drie voorwaarden voldoen, is het voor de veehouder mogelijk om zelf antibiotica toe te dienen en daarvoor een beperkte hoeveelheid antibiotica op het bedrijf te hebben:

- 1) ER IS EEN SCHRIFTELIJKE OVEREENKOMST PER DIERSOORT EN EEN BEDRIJFSDOSSIER
- 2) DE DIERENARTS BEZOECT HET BEDRIJF REGELMATIG
- 3) SAMEN MET DE VEEHOUDER EVALUEERT DE DIERENARTS JAARLIJKS DE GEZONDHEIDSSITUATIE EN HET ANTIBIOTICAGEBRUIK OP HET BEDRIJF.

1 SCHRIFTELIJKE OVEREENKOMST EN BEDRIJFSDOSSIER

De veehouder en dierenarts hebben per diersoort één schriftelijke overeenkomst opgesteld. Daarin staan afspraken over

- de zorg die de dierenarts verleent
- het opstellen van een bedrijfsdossier
- hoe vaak de dierenarts het bedrijf bezoekt.

Binnen tien dagen na het opstellen van de overeenkomst meldt de dierenarts dit bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), via de website www.nvwa.nl onder ‘alle formulieren’.

Verandert de veehouder van dierenarts, dan geeft de veehouder het bedrijfsdossier met alle verslagen van de regelmatige bezoeken en jaarlijkse evaluaties door aan de nieuwe dierenarts. De voormalige dierenarts vermeldt in het bedrijfsdossier waarom de overeenkomst is beëindigd, en meldt ook de beëindiging binnen tien werkdagen bij de NVWA.

Het bedrijfsdossier bestaat uit een **analyse van de bedrijfsgezondheid** (in ketenkwaliteitssystemen ook wel bedrijfsgezondheidsplan genoemd), een **overzicht van maatregelen voor een betere diergezondheid**, een **bedrijfsspecifiek overzicht** van (mogelijk) voorkomende aandoeningen en ziekten en de aangewezen behandeling daarvoor (in ketenkwaliteits-

systemen ook wel bedrijfsbehandelplan genoemd).

Analyse van de bedrijfsgezondheid

Hierin wordt ieder jaar de gezondheidssituatie van de dieren op het bedrijf beschreven. Daarvan is het medicijngebruik in het afgelopen jaar ook onderdeel.

Overzicht van maatregelen voor een betere diergezondheid

Hierin staat wat de veehouder in het komende jaar gaat doen om de diergezondheid op het bedrijf te verbeteren. Ook vermeldt dit overzicht met welk aandeel het gebruik van antibiotica wordt verminderd en binnen welke termijn (de zogenoemde reductiedoelstelling).

Bedrijfsspecifieke overzicht

Dit noemt de ziektes en aandoeningen veroorzaakt door bacteriële infecties, die regelmatig (kunnen) voorkomen op het bedrijf, en geeft aan hoe en met welke geneesmiddelen ze behandeld moeten worden. Het wordt als het nodig is aangepast naar aanleiding van de jaarlijkse evaluatie (zie volgende pagina).

2 REGELMATIG BEDRIJFSBEZOEK

De dierenarts bezoekt regelmatig het bedrijf. Bij vleeskalveren is dat tenminste eens in de drie maanden, bij varkens eens in de maand en bij vleeskuikens eenmaal per ronde.

Voor een bedrijf met melkvee geldt eens in de drie maanden, behalve als er tussentijds een beoordeling van de bedrijfsgezondheid wordt gedaan vanuit bijvoorbeeld een ketenkwaliteitssysteem. Dan geldt eens in het half jaar.

De dierenarts kijkt bij zijn bedrijfsbezoek naar de gezondheid van de dieren en naar de hoeveelheid en soort antibiotica die zijn gebruikt, en maakt van het geheel een verslag. Het verslag is onderdeel van het bedrijfsdossier.

3 JAARLIJKSE EVALUATIE

Naast de regelmatige bezoeken maakt de dierenarts jaarlijks in overleg met de veehouder een evaluatie van het bedrijfsdossier. Daarbij wordt gekeken naar de vorderingen bij het terugdringen van het gebruik van antibiotica. Als de evaluatie daartoe aanleiding geeft wordt het bedrijfsdossier – inclusief alle hier genoemde onderdelen - aangepast.

KETENKWALITEITSSYSTEMEN

Als de veehouder deelnemer is van een ketenkwaliteitssysteem of als de dierenarts deelneemt aan een van de regelingen van de Stichting Geborgde Dierenarts, dan is er al een schriftelijke overeenkomst. De organisaties maken het mogelijk dat deze bestaande overeenkomsten worden gemeld aan de NVWA. Ook zijn onderdelen uit het vereiste bedrijfsdossier bij de huidige ketenkwaliteitssystemen al bekend onder de namen 'bedrijfsgezondheidsplan' en 'bedrijfsbehandelplan'. Als deze documentatie voldoet aan de UDD-regelgeving dan kan deze documentatie gebruikt worden als bedrijfsdossier. Zo nodig kunnen de ontbrekende gegevens worden aangevuld.

WAT MAG DE VEEHOUDER ALS HIJ AAN DE BASISVOORWAARDEN VOLDOET?

Antibiotica zelf toedienen

Voldoet de veehouder aan de voorwaarden, dan mag hij de door de dierenarts voorgeschreven antibiotica zelf toedienen. Hij doet dat dan in de gevallen en op de manier zoals beschreven in het bedrijfsspecifieke overzicht en volgens het behandeladvies van de dierenarts.

Eerste keuze antibiotica beperkt voorhanden hebben

Voor maximaal 15% van de aanwezige en mogelijk vatbare dieren mag de veehouder een door de dierenarts voorgeschreven eerste keuze middel voorhanden hebben. De aandoening of ziekte waartegen behandeld wordt, moet wel opgenomen zijn in het bedrijfsspecifieke overzicht. De veehouder mag dan bij gebruik van deze middelen individuele dieren zelf behandelen. Dat geldt ook voor de tweede keuze antibiotica ter behandeling van mastitis bij melkvee. Dit alles geldt niet voor vleeskuikenhouders als er geen sprake is van behandeling van individuele dieren.

Voor meer informatie over de soorten antibiotica zie www.wvab.nl.

Tweede keuze antibiotica tot 1 maart 2016 beperkt op bedrijf aanwezig

Tot 1 maart 2016 mogen in beperkte mate, voor maximaal 14 dagen en voor specifieke aandoeningen (zie kader) ook tweede keuze antibiotica op het bedrijf aanwezig zijn en door de veehouder worden toegediend aan individuele dieren.

Die specifieke aandoeningen zijn:

- diarree bij pasgeboren kalveren;
- luchtwegaandoeningen, enteritis of artritis bij vleeskalveren (voorraad voor maximaal 5% van de in een stal aanwezige kalveren die voor de aandoening vatbaar zijn);
- neonatale diarree door E.coli, spendiarree door E.coli of meningo-encephalitis door Streptococcus suis bij varkens.

Daarbij gelden de volgende eisen:

- DE DIERENARTS HEEFT OP HET BEDRIJF VASTGESTELD DAT IN DE KOMENDE VEERTIEN DAGEN BEHANDELING MET DEZE MIDDELEN NODIG KAN ZIJN.
- DE TWEEDE KEUZE ANTIBIOTICA MOGEN VERVOLGENS MAXIMAAL VEERTIEN DAGEN AANWEZIG ZIJN OP HET BEDRIJF.
- DE DIERENARTS HEEFT SCHRIFTELIJKE INSTRUCTIES VOOR DE BEHANDELING ACHTERGELATEN.
- DE DIEREN DIE MOGELIJK BEHANDELD MOETEN WORDEN ZIJN IN DEZE INSTRUCTIE GEÏDENTIFICEERD MET BEHULP VAN I&R OF VAN EEN HOK-, AFDELINGS- OF STALNUMMER.
- DE VEEHOUDER VOEGT SAMEN MET DE DIERENARTS AAN HET REEDS AANWEZIGE OVERZICHT VAN MAATREGELEN VOOR EEN BETERE DIERGEZONDHEID SPECIFIEKE MAATREGELEN TOE OM DEZE AANDOENING OF ZIEKTE TE VOORKOMEN.

Na 1 maart 2016 mag de dierenarts voor deze aandoeningen na klinische inspectie niet méér tweede keuze antibiotica voorschrijven en op het bedrijf achterlaten, dan noodzakelijk is voor de directe behandeling van de getroffen dieren.

Wat te doen met overgebleven antibiotica?

Alle antibiotica die na een kuur overblijven of die niet zijn gebruikt, moet de veehouder verwijderen volgens de gemeentelijke milieuverordening.

Handhaving

De NVWA controleert of aan de basisvoorwaarden en de eisen aan het zelf toepassen van antibiotica wordt voldaan. Meer informatie is te vinden op de website van de NVWA www.nvwa.nl, dossier antibiotica in de veehouderij.

Meer informatie

Kijk op mijn.rvo.nl of nvwa.nl. Hier zijn de antwoorden op veelgestelde vragen te vinden. U kunt ook bellen met **RVO.nl: 088-0424242**.

GEVOLGEN UDD-REGELING VOOR DE VEEHOUDER

Vanaf 1 maart 2014 zijn alle antibiotica UDD (uitsluitend door dierenarts). Dan geldt dat alleen een dierenarts antibiotica mag toedienen. Als een veehouder aan bepaalde voorwaarden voldoet, mag hij zelf antibiotica toedienen. Dit is een verkort overzicht van de voorwaarden.

Colofon

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Economische Zaken
Bezuidenhoutseweg 73
Postbus 20401 | 2500 EK Den Haag
www.rijksoverheid.nl/ez

Tekst

Martijn de Groot

Grafisch ontwerp

Zeevonk grafisch ontwerp | fotografie

Fotografie

Geert Bistervels

Drukwerk

Vijfkeerblauw

Oplage

9000 exemplaren

Hoewel de tekst in dit document met grote zorgvuldigheid tot stand is gebracht, kunnen er geen rechten ontleend worden aan de juistheid en volledigheid van de inhoud.

Den Haag, februari 2014